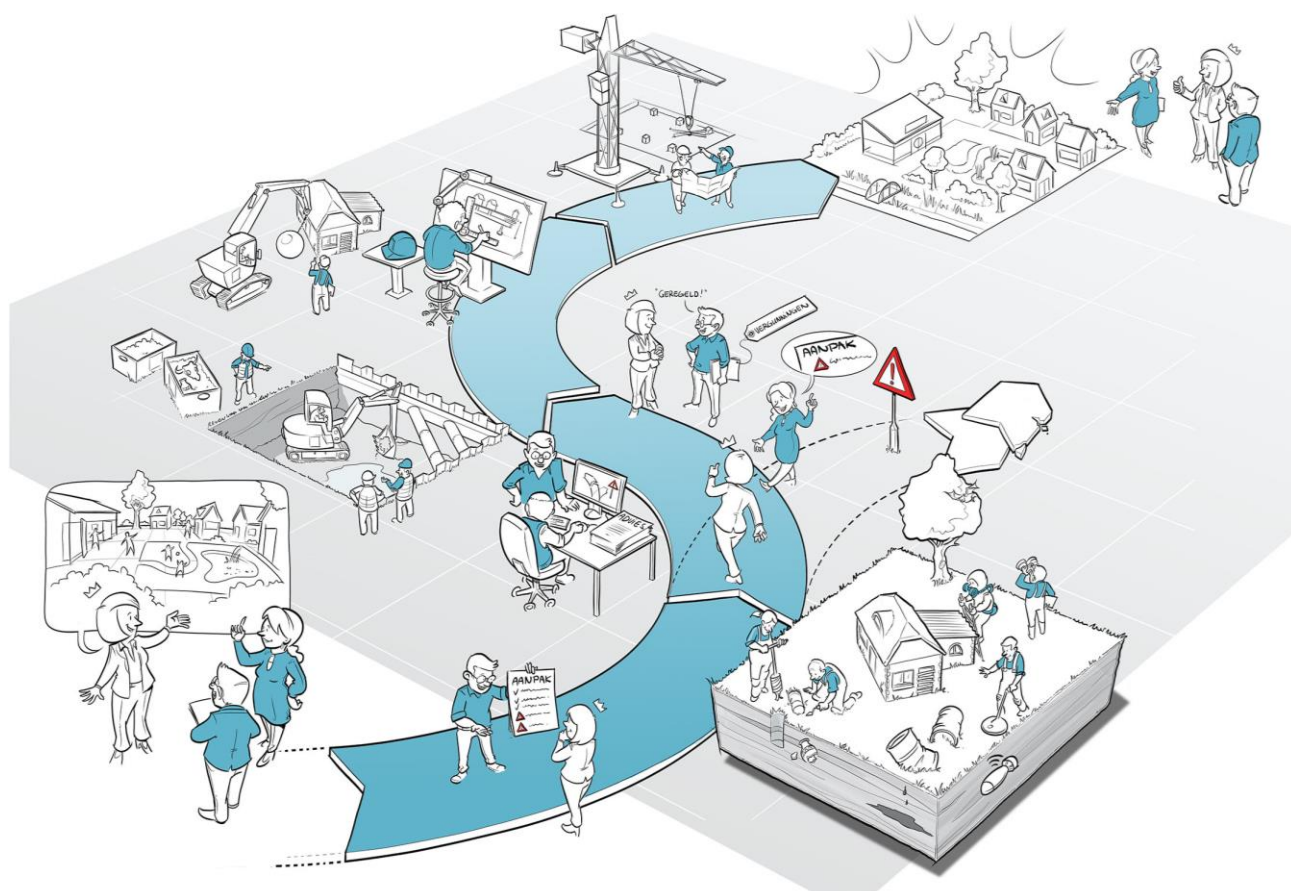

Nader onderzoek Wet natuurbescherming
Leidsestraat 142/144, Hillegom

Rapport

Nader onderzoek vleermuis

Locatie	:	Leidsestraat 142/144, Hillegom
Kenmerk	:	2008N949/RSL/rap2
Datum	:	3 juni 2020
Auteur	:	Dhr. R. Sluijs en D. van der Meer
Vrijgave	:	Mevr. D. van der Meer
Email	:	dvdmeer@idds.nl
Telefoon	:	06 – 8276 3301

Opdrachtgever	:	Piet Warmerdam Makelaardij Piet Warmerdam Havenstraat 28 2211EH Noordwijkerhout
---------------	---	--

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Piet Warmerdam Makelaardij is in het voorjaar en najaar van 2020 een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Leidsestraat 142/144 te Hillegom. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar hoofdstuk 5 Effectenbeoordeling en hoofdstuk 6 Conclusie.

In overleg met de omgevingsdienst West-Holland is in het voorjaar van 2021 nog een avondbezoek gebracht aan het plangebied te behoeve van laatvlieger onderzoek.

Piet Warmerdam Makelaardij is voornemens de bestaande bebouwing te slopen. Na de sloop zal nieuwbouw van woningen plaatsvinden.

Tijdens de veldbezoeken zijn vier verschillende soorten vleermuizen waargenomen, de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Twee gewone dwergvleermuizen zijn meerdere keren foeragerend waargenomen. De piek lag hierbij telkens rond zonsopkomst en zonsondergang. De ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis zijn uitsluitend overvliegend waargenomen.

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Er is geen ontheffing van de wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

1. Inhoudsopgave

2.	Inleiding	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Doel van het onderzoek	5
2.3	Leeswijzer	5
3.	Opzet van het onderzoek	6
3.1	Onderzoeksgebied	6
3.2	Onderzoeksmethodiek vleermuizen	7
4.	Resultaten.....	9
5.	Effectbeoordeling.....	10
5.1	Verblijfplaatsen.....	10
5.2	Foerageergebied	10
5.3	Vliegroute	10
6.	Conclusie.....	11
7.	Literatuur en bronvermelding	12
	Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	13

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

Piet Warmerdam Makelaardij is voornemens de bestaande bebouwing te slopen. Na de sloop zal nieuwbouw van woningen plaatsvinden. Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. In dit kader is een onderzoek opgestart om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

2.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- de ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten;
- ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd is.

2.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in hoofdstuk 4 uiteengezet. In hoofdstuk 5 is de effectbepaling weergegeven waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 6 geeft de conclusie weer. Tot slot wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd. In bijlage I worden suggesties gegeven voor natuurvriendelijk bouwen.

3. Opzet van het onderzoek

3.1 Onderzoeksgebied

In onderstaand figuur is een luchtfoto te zien waar het onderzoeksgebied is weergegeven in relatie tot de directe omgeving. Ten westen en zuiden grenst het aan bollenvelden, noordelijk aan een sloot.

Figuur 1: Ligging plangebied (rode cirkel) in Hillegom in relatie tot de directe omgeving. Bron: www.pdok.nl/viewer

Het plangebied is gelegen aan de rand van de bebouwde kom van de gemeente Hillegom, aan de Leidsestraat. Dit is een zeer drukke doorgaande weg van Hillegom naar Lisse. Figuur 2 geeft een close up van het plangebied weer.

Figuur 2: Close up van het plangebied binnen de rode cirkel.

3.2 Onderzoeksmethodiek vleermuizen

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde vleermuissoorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2017).

Het vleermuisonderzoek heeft plaats gevonden met behulp van een batdetector type Elekon Batlogger M met opnameapparatuur waarmee het mogelijk is de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld.

In de quickscan konden grotere soorten vleermuizen uitgesloten worden, waaronder de laatvlieger. Echter is in een later stadium, in overleg met de omgevingsdienst West-Holland, besloten om in het voorjaar van 2021 een extra bezoek aan het plangebied te brengen. Hiervoor is gekozen omdat de uitsluiting van de laatvlieger niet gegrond was. Om die reden zijn in het voorjaar van 2020 (onderzoek naar zomer- en kraamverblijven) twee veldbezoeken uitgevoerd. In het najaar van 2020 (onderzoek naar paarverblijven) zijn eveneens twee veldbezoeken gebracht aan het plangebied. In het voorjaar van 2021 is een additioneel vijfde bezoek aan het plangebied gebracht speciaal voor de laatvlieger. Een overzicht van de veldbezoeken is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Veldbezoeken vleermuizen, weersomstandigheden en bijzonderheden

Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang/ opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	17-05-2020	03:40 tot 05:44	05:44	Droog, 10° wind 1bft, helder	1
2	20-06-2020	22:00 tot 00:07	22:07	Droog, 18° wind 2bft, helder	1
3	31-08-2020	21:40 tot 23:44	20:31	Droog, 14° wind 3bft, helder	1
4	22-09-2020	20:40 tot 22:40	19:40	Droog, 16° wind 2bft, bewolkt	1
5	02-06-2021	21:55 tot 23:55	21:55	Droog, 21° wind 1Bft, helder	1

Het onderzoek is uitgevoerd door de ecooloog R. Sluijs. Het bezoek in 2021 is uitgevoerd door J. den Houdijker.

De onderzoeksinspanning is bepaald aan de hand van de uitkomst van de eerder door IDDS uitgevoerde quickscan (2 augustus 2019, kenmerk R&O19072072/RSL/rap1). Hieruit is gebleken dat enkel zuidzijde geschikt is voor vleermuizen (figuur 3).

Figuur 3: Potentie verblijfplaatsen vleermuizen (rode lijn en cirkels)

Het vleermuisprotocol stelt dat in het donker 75% van het onderzoeksgebied te overzien moet zijn. Op basis hiervan is de onderzoeksinspanning bepaald. Hierbij is een strategische locatie (figuur 4) bepaald om zodoende voldoende zicht over het onderzoeksgebied te krijgen. Deze locatie is zowel in het voorjaar als in het najaar gebruikt.

Figuur 4: Strategisch gekozen locatie (rode ster) ten opzichte van de enige mogelijk aanwezige vleermuislocaties (gele strepen).

4. Resultaten

De zicht- en audio waarnemingen van de uitgevoerde bezoeken worden hieronder per bezoek uiteengezet. De onderzochte vleermuissoorten en bijbehorende functies zijn weergegeven in tabel 2. Er zijn (vrijwel) geen kraamverblijven van de ruige dwergvleermuis bekend in Nederland, de vrouwtjes van deze soort trekken naar Oost-Europa voor de kraamperiode. Om deze reden hoeft dit niet onderzocht te worden.

Tabel 2: Overzicht van de onderzochte functies (groen) per vleermuissoort

Soort / functie	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroute	Foerageer gebied
Gewone dwergvleermuis						
Ruige dwergvleermuis						
Laatvlieger						

Bezoek 1: Zomer- en kraamverblijven

Op 17 mei 2020 vond het eerste bezoek naar zomer- en kraamverblijven plaats. In het plangebied is enkel de gewone dwergvleermuis waargenomen. De mate van vleermuisactiviteit in het plangebied bleef beperkt tot het kort foerageren voor zonsopgang en twee overvliegende gewone dwergvleermuizen. Andere soorten zijn niet waargenomen. Tijdens dit bezoek zijn geen verblijven in het plangebied geconstateerd.

Bezoek 2: Zomer- en kraamverblijven

Op 20 juni 2020 vond het tweede bezoek naar zomer- en kraamverblijven plaats. Er zijn vier verschillende soorten vleermuizen waargenomen, dit waren de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. De opnames van ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger betreffen enkel overvliegende exemplaren. De gewone dwergvleermuis is naast overvliegend ook kort foeragerend waargenomen in het plangebied. Evenals tijdens het vorige onderzoek was ook nu weer beperkte activiteit van vleermuizen in het plangebied. Een verblijf is niet vastgesteld.

Bezoek 3: Paarverblijven

Op 31 augustus 2020 vond het eerste bezoek naar paarverblijven plaats. Gewone dwergvleermuizen zijn zonder sociale geluiden foeragerend waargenomen. Er is 1 opname van een overvliegende ruige dwergvleermuis gemaakt. Er zijn geen sociale geluiden en paarverblijven waargenomen.

Bezoek 4: Paarverblijven

Op 22 september 2020 vond het tweede bezoek naar paarverblijven plaats. Opnieuw zijn gewone dwergvleermuizen zonder sociale geluiden foeragerend waargenomen. Enkele keren is een ruige dwergvleermuis overvliegend waargenomen, dit gebeurde zonder sociale geluiden. Tevens is éénmaal een overvliegende laatvlieger waargenomen. Ook tijdens dit bezoek zijn geen sociale geluiden gehoord en paarverblijfplaatsen gevonden.

Bezoek 5: Zomer- en kraamverblijven 2021 ten behoeve van de laatvlieger

De eerste vleermuis werd waargenomen om 22:40 uur en dit betrof een overvliegende gewone dwergvleermuis. Het gehele bezoek vertoonde over algemeen zeer weinig activiteit van vleermuizen. Om 22:51 vloog er een rosse vleermuis voor. Het tweede uur van het bezoek vlogen er nogmaals 4 gewone dwergvleermuizen langs. Laatvliegers zijn niet waargenomen tijdens dit bezoek. Eveneens zijn er geen uitvliegende dieren waargenomen en daarmee geen verblijf.

5. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

5.1 Verblijfplaatsen

In artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb is opgenomen dat het verboden is voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van o.a. vleermuizen te beschadigen of te vernielen. Tevens is het verboden dieren opzettelijk te verstoren. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Hiermee is het uitgesloten dat als gevolg van de geplande werkzaamheden verblijfplaatsen fysiek worden aangetast en individuen opzettelijk worden verstoord. Er is geen ontheffing van de Wnb noodzakelijk.

5.2 Foerageergebied

Foerageergebied wat essentieel is voor het voortbestaan van een verblijfplaats van vleermuizen mag niet zomaar worden verwijderd. Indien het foerageergebied essentieel is, is het verwijderen hiervan ontheffingsplichting. Het verwijderen van het foerageergebied kan namelijk tot gevolg hebben dat de verblijfplaats niet langer als zodanig kan functioneren omdat het alternatieve foerageergebied verder weg ligt, waardoor de vleermuizen teveel energie verliezen omdat ze langer moeten vliegen. Ook kan het huidige foerageergebied een zodanig hoog insectenaanbod hebben dat een kolonie vleermuizen hiervan afhankelijk is. Het verwijderen van essentieel foerageergebied leidt in dat geval tot het beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen, zoals opgenomen in artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. Het plangebied is een aantal keer, met een piek net na zonsondergang en net voor zonsopkomst, door twee gewone dwergvleermuizen gebruikt om te foerageren. Bij de geplande ontwikkeling wordt al het groen verwijderd. Aan de overzijde van de Leidsestraat is langs de Singel en de Vincent van Goghsingel voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Hierdoor is het plangebied geen essentieel foerageergebied en kan worden uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect hebben op (essentieel) foerageergebied van vleermuizen. Er is geen ontheffing van de Wnb noodzakelijk.

5.3 Vliegroute

Ook een vliegroute kan essentieel zijn voor het voortbestaan van een verblijfplaats. Doordat een kolonie gedwongen wordt om te vliegen, kan de kolonie besluiten de verblijfplaats te verlaten om een beter alternatief te vinden. Indirect wordt door het verwijderen of onderbreken van de vliegroute een verblijfplaats aangetast. Er zijn geen aanwijzingen gevonden gedurende de veldbezoeken dat er in het plangebied een vliegroute van vleermuizen aanwezig is. Het plangebied vormt ook geen lijnvormig element wat leidt naar een foerageergebied. De geplande werkzaamheden hebben dan ook geen invloed op een vliegroute van vleermuizen. De ontwikkeling leidt niet tot overtreding van de verbodsbepalingen in de Wnb. Er is geen ontheffing van de Wnb noodzakelijk.

6. Conclusie

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Voor vleermuizen is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Een overzicht van de vleermuis bevindingen is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3: Overzicht van de functies van het plangebied voor vleermuizen

Soort	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroute	Foerageer gebied
Gewone dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet essentieel
Ruige dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet essentieel
Laatvlieger	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

7. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Internetbronnen

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.bij12.nl

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het inmettelen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetselsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetselstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselfkasten in de gevel en nestpannen op het dak. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur is dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort.

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhotels

Door insectenhotels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhotel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhotel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl